

SZÉP SZÓVAL, MELEG SZÍVVEL, TISZTESSÉGGEL

A Tatabányai Arany János Óvoda Pedagógiai Programja

2024

"Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

(Varga Domokos)

Ajánlás

Helyi nevelési programunkat ajánljuk azoknak a szülőknek, akik számára fontos, hogy gyermekeik derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó környezetben nevelkedjenek, akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelő partnereinkké válnak

Arra törekszünk, hogy a gyermekeket megismerve egyéni képességeik optimumára fejlesszük az óvodáskor végére.

Célunk, hogy a gyermekekből aktív, cselekvőképes felnőtt váljon, érzékenyek legyenek a környezetük iránt, és tevékenyen, életkori sajátosságaiknak megfelelően megismerjék az őket körülvevő világot. Olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása, tisztelete, szeretete, megértése jellemez.

LEGITIMÁCIÓ

201805

TATABÁNYAI ARANY JÁNOS ÓVODA

2800 Tatabánya, Vadász utca 22.

Jelen Pedagógiai Programot jogszabályi változás okán, a nevelőtestület bevonásával az intézmény igazgatója készítette.

Kelt: Tatabánya, 2024. 01.19.

.....
Barnáné Gyovai Tímea

óvodapedagógus

.....
Leskóné Sári Judit

igazgató

A Tatabányai Arany János Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata törvényes képviselője jóváhagyja. A dokumentum a jóváhagyással válik érvényessé.

Kelt: Tatabánya, 2024.

.....
Szücsné Posztovics Ilona

polgármester

Tartalom

1. BEVEZETÉS	6
1.1. A program újragondolásának szükségszerűsége	6
1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
1.3. Az óvoda, jellemző adatai	7
1.4. Az óvoda bemutatása	8
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	10
2.1. Gyermekkép	10
2.2. Óvodakép	11
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	12
3.1. Óvodai nevelésünk általános feladatai	12
3.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása	13
3.3. Egészségfejlesztési program, az egészséges életmód alakítása	15
3.4. Érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	17
3.5. Konfliktuskezelés	20
4. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK	22
5. AZ ANYANYELVI és ÉRTELMI FEJLESZTÉS és NEVELÉS	23
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	24
6.2. Az óvoda nyitvatartási rendje	25
6.3. Munkaidő beosztás	25
6.4. Óvodai napirend	25
6.5. Hetirend	26
7. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	27
8. AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI	28
9. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, A CSOPORTOK MUNKÁJÁT SEGÍTŐ DOKUMENTUMOK	28
10. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	29
10.1. A székhely óvoda és a telephely együttműködése	29
10.2. A családokkal való együttműködés	30
10.3. Szülői szervezet	31
10.4. Pedagógiai szakszolgálat intézményei	31
10.5. Iskola	32
10.6. Bölcsőde	33
10.7. Fenntartó - Tataháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	33
10.8. Közművelődési intézmények	34
10.9. Egészségügyi szervek	34
10.10. Család és gyermekjóléti központ	35

10.11.	Szlovák Kisebbségi Önkormányzat	35
10.12.	Társintézmények	35
10.13.	Külhoni magyar óvodák	35
10.14.	Szakmai szervezetek	35
11.	AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI	35
12.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	37
12.1.	Játék	38
12.2.	Verselés, mesélés	38
12.3.	Ének, zene, énekes játék, tánc	40
12.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	42
12.5.	Mozgás	43
12.6.	A külső világ tevékeny megismerése	44
12.7.	Munka jellegű tevékenységek	46
12.8.	Tevékenységekben megvalósuló tanulás	48

1. BEVEZETÉS

1.1. A program felülvizsgálatának szükségszerűsége

Pedagógiai programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított köznevelési törvény, valamint a változó társadalmi igények alapján korábban újragondoltuk. Felülvizsgálatát a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról hatálybalépése indokolja.

1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- 2019. évi LXX. törvény Nemzeti köznevelésről módosítása
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól - 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 32/2012 (X. 8.) EMMI rendelet a SNI gyermekek óvodai nevelésnek irányelvéről
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- Környezetvédelmi Törvény (1995.éviLIII.) törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

1.3. Az óvoda, jellemző adatai

Az óvoda neve: Tatabányai Arany János Óvoda

Oktatási azonosítója: 201805

Az óvoda címe: 2800 Tatabánya, Vadász u.22.

Telefon: 34-309 164 / igazgató: 30 579 3566 / óvodatitkár: 30 579 3273

E-mail cím: aranyjovoda@gmail.com

A telephely elnevezése: Jókai Mór Óvoda

A telephely címe: 2800 Tatabánya Jókai Mór u. 62/A

Telefon: 30-579 3216

E-mail cím: tb.jokaiovi@gmail.com

Az óvoda fenntartója: Tatabánya Megyei Jogú Város

Az óvoda működési területe: Tatabánya

Az óvoda alapító okiratának száma: Tatabánya Megyei Jogú Város 112-70/2020./2. (VII.27) kgy. sz. határozata

Az óvoda felügyeleti szerve: Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Jegyzője

Az óvoda gazdálkodási jogköre: Önálló jogi személy

Az óvoda igazgatója: Leskóné Sári Judit

1.4. Az óvoda bemutatása

Óvodánk egy olyan nevelési intézmény, amely két működési területen található. Az Arany János Óvoda városközpontban, ligetszerű, lakótelepi környezetben helyezkedik el, forgalmas utaktól távol. Az óvoda tömegközlekedéssel jól megközelíthető helyen és számos, szabadidős tevékenységet lehetővé tévő park, liget közelében található. 1973-ban nyitotta meg kapuit Dózsakert első óvodájaként, 5 csoporttal, 125 férőhellyel. Jelenleg 21 dolgozóval nevel 158 gyermeket, hat vegyes csoportban. Az épület belső terei esztétikusak, célszerűek, gondoskodásról árulkodnak. Jól felszerelt kültéri játszótérrel rendelkezünk. Mászókák, csúszda, homokozók és hinta biztosítja a gyerekek számára a változatos szabadtéri tevékenységeket. Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, és többféle módon hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődéséhez. A szabadlevegőn történő futkározáshoz, kocogáshoz megfelelő füves területet biztosítunk. Óvodánkba nagyrészt körzetes gyerekek járnak. A családok szociális és anyagi helyzete eltérő, krízishelyzet ritkán fordul elő. A gyerekek többsége gondos nevelésben részesül. Nevelési gyakorlatunkra a gyermekközpontúság, az óvoda nyitottsága, az óvodapedagógusok módszertani szabadsága jellemző. A természet szeretetére nevelés, a komplex látásmód, az egészséges életmód, a mozgás kiemelten kezelt területek. Hirdetjük a derűs, meleg, szeretetteljes óvodai légkört, a gyermeki jogok tiszteletben tartásának fontosságát. Programunk a gyermek legalapvetőbb tevékenységére, a játékra épít.

Intézményünk telephelye, a Jókai Mór Óvoda családi házas övezetben, Bánhida városrészben található, a Jókai Mór Általános Iskola közvetlen közelében. 1943-ban óvodai célra építették és két részben osztott csoporttal működött. Jelenleg két vegyes csoportunk van. Az óvoda épületén a Jókai Mór Általános Iskolával osztozunk (kb. az épület 50%-át használják: iskolai ebédlő, WC, mosdó céljára), közös használatú a melegítőkonyha. Gyermekeink elsősorban Új-Bánhida és Paradicsomkert területéről, valamint a város egyéb részéről járnak óvodánkba. Többségük a Jókai Mór Általános Iskolában kezdi meg tanulmányait. Célunk a gyermek teljes

személyiségfejlesztése egész nap folyamán, ahol a gyermek fő és sérthetetlen tevékenysége a játék. Kicsi óvodánk nagy előnye az a meghitt, családi légkör, ahol az összenyitható csoportszobák, a közösen használt helyiségek, az udvar maguk kínálják, hogy mindenki ismerje egymást, együtt játszhasson a kicsi a naggyal, tanuljanak egymástól, segítsenek egymásnak. Csoportszobán belül tagoljuk a játéktereket, hogy legyen módja a gyerekeknek a tanulásra, csendes elvonulásra, meseolvasásra, szerepjátásra, legyen hely körjátékozásra, mozgásra, közös tevékenykedésre. Berendezésük: a gyermekek számára elérhető magasságú játékpolicok, játszószőnyeg, szerepjátékra lehetőséget adó babakonyha és babaszoba, olvasósarok, vizuális alkotást, rajzolást egész nap lehetővé tévő alkotósarok asztalokkal, természet- és élősarok.

Kialakítottunk egy kisebb zöldségeskertet. Két kisebb virágskertet ültethetnek tele a gyermekek tavasszal és ősszel, virágokkal, virághagymákkal.

A kertgondozáshoz gyermekméretű kerti eszközök állnak rendelkezésre. A kertben lévő komposztládában gyűjtjük a kerti munka során keletkező biohulladékot. Udvarunk mentes a legtöbb allergiát és esetleges mérgezést illetve sérülést okozó növényektől. A családok többsége átlagos lakáskörülmények között, átlagos életszínvonalon él. A szülők érdeklődnek az óvoda munkája iránt, tőlük telhetően segítik azt. Gyakran kérik az óvodapedagógusok véleményét és segítségét nevelési kérdésekben, tanácsaikat megfogadják. A szülő-óvodapedagógus kapcsolatra a kölcsönös tisztelet, a megbecsülés és a bizalom jellemző.

A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását és a mindennapi tevékenység rendszerünk része a környezettel kapcsolatos értékek felismertetése és azok megóvásának hangsúlyozása.

Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások kialakítása valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. Gyermekkép

„A gyermeki személyiség egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.”

A kisgyermek a felnőttektől függő, érzékeny fejlődő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó szellemi, erkölcsi, testi-lelki szükségletekkel. Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk ezek kielégítésére a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában él környezetével és önmagával.

Egészséges lesz testileg ha:

- Életmódja egészséges, mert az őt irányító felnőttek erre különös gondot fordítanak.
- Sokat, kedvére játszhat, mozoghat, mert a játék és a mozgás lételeme.
- Edzett, motorikusan fejlett, mert kipróbálhatja magát, mire képes.
- Érzelmileg, lelkileg kiegyensúlyozott lesz ha:
- Bízik önmagában, mert mi is bízunk benne.
- Elfogad másokat, mert őt is elfogadják.
- Képes szeretetre, mert őt is szeretik.
- Tudja, hogy segíteni jó, mert őt is segítették.
- Vállalja cselekedeteit, mert igazságérzete úgy kívánja.
- Érzelmileg kötődik szülőföldjéhez, nemzetéhez, mert jó tartozni valahová.

Egészséges szellemileg ha:

- kezdeményező, tevékeny, mert módja van próbálkozni
- óvja, védi környezetét, mert tudja, hogy az élet minden formája érték
- könnyen kommunikál, gondolatait mások számára érthetően fogalmazza meg, mert anyanyelvén színesen gazdag, szókincsével beszél
- önálló véleménye van, mert mindig meghallgatják
- eligazodik a világ dolgaiban, mert értelmes szabályok között él. Intézményeinkből olyan szociálisan érzékeny, előítéltektől mentes, közösséghez alkalmazkodni tudó

gyermeket szeretnénk elengedni, akik nyitottak, érdeklődőek, önálló feladatmegoldásra képesek, el tudják fogadni a másságot és eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget. Iskolai munkájuk során egyéni képességeiknek megfelelően teljesítenek.

- Kiemelt hangsúlyt fektetünk az átlagtól eltérő, sajátos nevelési igényű, illetve tehetséges gyermekek nevelésére, fejlesztésére.

Óvodai nevelésünk alapelve, hogy nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2. Óvodakép

Óvodánk sajátos arculatát meghatározza a biztonságos, szeretetteljes légkör. A jó hangulatot, a nyugodt tempójú ismeretszerzést, képességfejlesztést, gyermekeink kiegyensúlyozott életét rugalmas nappirenddel biztosítjuk. Azon dolgozunk, hogy gyermekeink számára természetessé váljék az egészséges életvitel és életmód szokásainak megalapozása. Óvodai életünk tevékenységrendszerében a környezet megismerése, a természet szeretete, védelme, a környezettudatos magatartás kialakulása, a sokrétű tapasztalatszerzés fontos szerepet játszik, komplex egységet alkotva más nevelési területekkel. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezért az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játékba integrált tanulást, változatos tevékenységekkel a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve komplex módon biztosítjuk

Szerves része nevelő – fejlesztő munkánknak az anyanyelvi nevelés, amely áthatja az óvoda egész napi életét. Beépül mindennapjainkba, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul. A speciális gondoskodást igénylő gyermekek fejlesztését szakemberek végzik, amelyhez biztosítjuk a feltételeket. Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítjuk az önazonosság megőrzését és ápolását, multikulturális nevelésen alapuló integrációját. A nevelő – fejlesztő munkát sok éve együtt dolgozó, jól képzett jól felkészült óvodapedagógusok végzik, akik rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken és természetes igényük, hogy ismereteiket, tudásukat folyamatos önképzéssel is bővítsék. Munkájukat aktív, szakképzett dajkák segítik.

A szülőkkel jó partneri kapcsolatot kialakító nyitott óvodánkban az óvoda alkalmazotti közössége képes nyílt kommunikációra, megértő és elfogadó magatartásával aktív szerepet játszik a közös értékrend kialakításában, kiegészítve a családi nevelést.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvoda a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvodás gyermek érzelem vezérelt, ezért fontosnak tartjuk az érzelmi biztonságot, az állandó értékrendet és a szeretetteljes légkört. Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék. A gyermek nevelésének, elsődleges színtere a család, mely mellett az óvoda segítő, kiegészítő szerepet tölt be.

Alapvető emberi értékeket közvetítünk. A gyermek jogait, fejlődő személyiségét tiszteletben tartjuk. Pedagógiai munkánkkal segítjük az óvoda-iskola átmenet eredményességét.

Célunk:

Az óvodás gyermek egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek az egyenlő hozzáférés elvének szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák kialakítása
- differenciált, a gyermek egyéni fejlődési üteméhez, készségeihez, képességeihez igazodó fejlesztés
- sajátos nevelési igényű gyerekek inkluzív nevelése
- az esélyegyenlőség megteremtése, a másság elfogadása
- érzelmi, erkölcsi értékorientált közösségi nevelés
- nemzeti identitástudat alakítása

Fontosnak tartjuk a befogadó, kiegyensúlyozott, vidám, élmény-dús légkör biztosítását, melyben a gyermek testi, szellemi, érzelmi egészséges fejlődése és kibontakozása biztosított.

Óvodai nevelésünk legfőbb értékei:

- A gyermek személyiségének kibontakoztatása a szabad játékban
- Az anyanyelvi kultúra átadása, a szép magyar beszéd megőrzése
- Hagyományéltetés: hagyományaink, szokásaink megismertetése, kultúránkhoz, ünnepeinkhez való érzelmi kötődés erősítése

- Az egészséges életvitel alapjainak kialakítása, az egészségtudatos életmód megalapozása
- A környezettudatos magatartás megalapozása, természetvédelemre való nevelés
- Toleranciára, elfogadásra, egymás tiszteletére, segítésére épülő attitűd formálása
- A sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása és teljes értékű emberként való tisztelet
- Esélyegyenlőség, fejlesztés biztosítása szakember segítségével az illetékes Szakértői Bizottság véleménye alapján
- Kiemelkedő képességek felfedezése, erősítése
- A nemzeti, nemzetiségi kisebbséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését.

Óvodai nevelésünk általános feladatai 2020. szeptember 1-től kiegészülnek a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásával kapcsolatosan. A gyerekek fejlesztésében logopédus, gyógypedagógus, pszichológus lesz a segítségünkre. A szükséges szakembereket Tatabánya Megyei Jogú Város biztosítja minden érintett gyermek számára.

3.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása

Óvodánk prevenciós, habilitációs és rehabilitációs célú pedagógiai, gyógypedagógiai eljárások alkalmazásával, az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvével összhangban gondoskodik az óvodáskorú gyermekek speciális szükségleteinek kielégítéséről, egyéni és csoportos fejlesztéséről.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös célja és feladatai:

- A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai közösségbe történő beillesztésének elősegítése.
- A fejlesztés személyi és tárgyi feltételeinek megteremtésével a gyermek életkorának és a sérülés mértékének megfelelő optimális fejlettségi szint elérése.
- A habilitációs-és rehabilitációs tevékenység az óvodapedagógus és a gyógypedagógus együttműködésével, team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg.
- A gyermekek sérülés-specifikus ellátása az óvodában, az erre a célra kialakított fejlesztő szobában, szakirányú végzettséggel rendelkező, a Tatabányai Sárberki Óvoda alkalmazásában álló, vagy megbízási szerződéssel alkalmazott utazó gyógypedagógus közreműködésével történik.

- A fejlesztés a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága által meghatározott óraszámban és fejlesztési irányok figyelembevételével, egyéni és/vagy mikrocsoportos formában valósul meg.
- A foglalkozásokhoz szükséges eszközöket részben az óvoda, részben az utazó gyógypedagógus biztosítja.
- A fogyatékosági területeknek megfelelő speciális eszközöket a Tatabányai Sárberki Óvoda szerzi be és biztosítja az utazó gyógypedagógus révén.

A gyógypedagógus feladata:

- Segít az óvodapedagógusoknak a szakvéleményben leírtak értelmezésében, együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi tapasztalataikat, észrevételeiket, javaslataikat, segíti a gyermekek óvodai csoportba történő beilleszkedését, integrációját.
- A fejlesztési irányok figyelembevételével egyéni fejlesztési tervet készít, egyéni fejlődési naplót vezet, a felülvizsgálati kérelmet az óvodapedagógussal együttműködve írja meg.
- Óráival elszámol az őt alkalmazó intézményvezető felé.
- Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, javaslatot tesz az óvodapedagógusnak a csoportban is megvalósítható sérülés-specifikus módszerek alkalmazására, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására (pl. érzékszervi fogyatékos gyermek megsegítése, autizmus-specifikus módszerek alkalmazása, stb.).
- Felkészíti az óvodapedagógusokat szakmai előadás, bemutató foglalkozás és műhelymunka keretében a különböző fogyatékosági területek megismerésére, segítve ezzel a csoportba történő integrációt.
- A fejlesztő foglalkozások megtervezése és megtartása során figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési ütemét és aktuális pszichés állapotát.
- A gyermekek fejlődéséről a szülők számára félévi és év végi, tájékoztató jellegű, gyógypedagógiai véleményt készít.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, gyermeke otthoni fejlesztéséhez tanácsokkal látja el őket.
- Segíti a szülői rezilienciát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyógypedagógus tanácsait figyelembe véve segíti a gyermek beilleszkedését, elfogadását, elfogadtatását, hátrányai leküzdését és integrációját.
- A gyógypedagógus javaslata alapján valósítja meg a gyermek csoportban történő

fejlesztését. A fejlesztés a gyermek sérülés-specifikus szükségleteit figyelembe véve, az egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez és aktuális pszichés állapotához igazodva történik.

- Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a csoportjába járó sajátos nevelési igényű gyermek sérülés-specifikus igényeiről, fejlesztési lehetőségeiről. Ennek megfelelő szakmai tudását ön- és továbbképzéssel folyamatosan bővíti.

- A szakmai előadásokon, bemutató foglalkozásokon és szakmai műhelyeken elsajátítottakat beépíti a mindennapi óvodai életbe, elősegítve ezzel a gyógypedagógiai terápia hatékonyságát.

- Figyelmével kíséri a gyermek esedékes kontrollvizsgálatát, a felülvizsgálati kérelmet a gyógypedagógussal együttműködve készíti el.

- Folyamatosan kapcsolatot tart a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés, amely magasabb értéket nyújt számukra, mint részvétet és védettséget, gondot fordítva arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányai leküzdéséhez.

3.3. Egészségfejlesztési program, az egészséges életmód alakítása

(Egészségfejlesztési program ELTE)

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozás (evésterápia),
- a mindennapi mozgás, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, magatartási problémák kezelése,
- a bántalmazás megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi és környezeti higiéné, pszichológiai tanácsadás

Céljaink:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.

- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Feladataink:

- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása
- önállósági törekvések támogatása
- a gyermek szükségleteinek kielégítése (folyadék, zsebkendő)
- az eszközök állapotának ellenőrzése (mozgásfejlesztő eszközök, játékok, tisztálkodást és önkiszolgálást biztosító eszközök)
- az eszköztár folyamatos bővítése a speciális szükségletek figyelembe vételével
- baleset megelőzés, balesetvédelem
- betegség megelőzés, egészségvédelem
- a környezet ápolása, szépítése
- a só-szoba adta lehetőségek kihasználása a gyermekek tevékenységeinek szervezésében

Hagyományos programjaink:

- Havi rendszerességgel A „Lépten, nyomon” természetbúvár foglalkozások óvodásoknak szakember vezetésével,
- A külső környezetünk alakítására az udvaron virágültetést szervezünk.
- Projekteket, témaheteket tervezünk
- Óvodásaink testi- lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása: naponta zöldség/gyümölcs tízórait kapnak a gyermekek a szülők segítségével.
- A betegségek megelőzésének érdekében októbertől május végéig sóterápiás helyiséget működtetünk. Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot

fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb).

- A gyermekek naponta mozognak, illetve mozgásfejlesztés foglalkozásokon vesznek részt.
- A pszichés egészség megőrzéséhez a családoknak és a gyermekeknek is pszichológust biztosítunk.
- A nevelési év végén tapasztalatszerző táborozáson veszünk részt Várgesztesen. (Ez a program nagycsoportosaink számára választható, szülői hozzájárulás esetén)

Várható fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan tisztálkodásban: Helyesen és szükség szerint használják a tisztálkodó eszközöket (szappan, körömkefe, fésű, fogkefe)
- Ismerik a WC használat szabályait, a helyes orrfújás technikáját
- Öltözködésben: tud helyes sorrendben öltözködni, gombolni, cipőt fűzni, kötni
- Igényes külső megjelenésére
- Étkezésben: Ismeri a kulturált étkezés szabályait, csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére
- Megfelelően használja az evőeszközöket
- Képes az önkiszolgálásra, naposi munkára
- Rendszeretben: ügyel környezete rendjére, tisztaságára
- Segít a rendteremtés folyamatában
- Önállóan hajtogatja és rakja helyére a ruháit, takaróját
- Használat után helyre teszi a játékokat, eszközöket
- Használja a lábtörlőt
- Edzettség terén: Alkalmazkodik az időjárás változásaihoz
- Kitartó, jól terhelhető
- Egyre ellenállóbb a betegségekkel szemben
- Izomzata jól fejlett, testtartása szabályos, légzéstechnikája jó
- Ismeri és alkalmazza a környezet megóvása érdekében szükséges szabályokat

3.4. Érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Ebben az életkorban a gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelm vezéreltsége, érzelmei határozzák meg viselkedését, cselekvéseit. Az érzelmek labilisak, gyorsan keletkeznek, elmúlnak, ellentétes végletbe mehetnek át, ezért is tartjuk fontosnak, hogy az óvodában állandó értékrendben nevelődjének a gyerekek. A gyermekek közösségi magatartásának megalapozása az óvodai nevelés egészét átszövő feladat. Az óvodai élet a gyermek szocializációjának második színtere, támaszkodik a családi nevelésre és szoros együttműködésre törekszik

Célunk:

- Az óvodában minden gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegyen körül, ahol élmény együtt lenni, tevékenykedni.
- A szocializáció folyamatában a gyermekek szociális érzékenységének, képességeinek, tulajdonságainak, egyéni érdekeinek kibontakoztatása a közösségen belül.
- A bővülő tapasztalatok, a szélesedő kapcsolatok által az érzelmek differenciálódásának megnyilvánulása, erősítése.
- A természeti-, emberi-, tárgyi környezet esztétikájának, értékeinek felfedeztetésével, a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony megalapozása.
- Az óvoda a gyermekek nyitottságára építve értéket közvetít a hazaszeretet és a szülőföldhöz, való kötődéshez. A nemzeti identitástudat fejlesztése.
- Továbbá célunk, hogy kialakítsuk és fejlesszük a család iránti tiszteletet, az egyén iránti tiszteletet, a humánus gondolkodást, a közösség iránti felelősségvállalást, empátiát és toleranciát, mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktuskezelést, a békés egymás mellett élést segítik

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, derűs légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig
- Példát mutatunk kommunikációnkkal, bánásmódunkkal és viselkedésünkkel a gyermekek és szüleik számára egyaránt.
- Kialakítjuk az együttélés normáit, szokásait és elősegítjük az azokhoz való alkalmazkodást. Figyelünk ezek következetes betartására, segítjük a szociális érzékenység fejlődését.

- Természetes társas szükségleteikre építve megismertetjük őket a társas érintkezési formákkal és konfliktuskezelési módokkal. Igyekszünk kialakítani bennük a toleráns viselkedés alapjait, a különbözőség elfogadását tiszteletét.
- Együttműködési képesség alapozása, a korosztálynak megfelelő szociális magatartás kialakítása
- Erősítjük az egymáshoz való kötődést, a gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt kapcsolatában
- Közös, örömteli élményekre épülő tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a közösségi magatartás fejlődését, a másokra figyelmet, különbségek elfogadása tisztelete a segítségadás és segítség elfogadását. Jelentős szerepe van ebben a (születésnapok megünneplésének), a csoport hagyományok és az óvodai hagyományok ápolásának.
- Segítjük az élménybefogadás képességének fejlődését, a gyermekek igényeihez igazodóan nyújtunk lelki törődést, biztatást, megerősítést.
- Fejlesztjük erkölcsi (együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség stb.) és akarat (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat stb. tulajdonságaikat.
- A gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek figyelembe vétele a közösségen belül a csoport normáinak megfelelően.
- Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dolgozó elsőszámú modell, leghatásosabb példa, ezért fontos számunkra az esztétikus megjelenésünk, az utánzásra alkalmas viselkedéskultúránk, beszédstílusunk, kommunikációnk, és bánásmódunk.
- Megismertetjük a gyerekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikájával, támogatjuk a sérelmek elmondását, saját álláspont kifejtését, visszajelzést adva viselkedésmódjukról, segítjük, hogy könnyebben alkalmazkodjanak az elvárásokhoz.
- Oldjuk a felmerülő feszültségeket, gátlásokat, szorongásokat.

Feladataink az SNI-s gyermekek nevelésében:

Kiemelt feladatunk, hogy az óvodába érkezés pillanatától pozitív érzelmi hatások ériék a gyermekeket, olyan légkört teremtsünk, ahol a gyermekek megnyílnak, ahol kialakul bennük a bizalom mind a felnőttek, mind a gyermekek iránt. A rendszeresen szervezett közös élmények kiemelkedően fontosak a sajátos nevelési igényű gyermekek közösségi, szocializációs nevelése terén, hiszen egy zenés foglalkozás vagy az óvodai műsorban való szereplés közben, elmosódnak a gyermekek közötti különbségek.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Tisztelettudóan viselkednek a felnőttekkel.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenységben való aktív részvétel és segítségnyújtás.
- Társas kapcsolataikban magatartásukat egészséges én érvényesítési törekvés jellemzi, képesek a megegyezésre, érzelmeik elemi kontrollálására.
- A társakért, a csoportért felelősséget éreznek.
- Ismerik a szűkebb környezetüket, képesek rácsodálkozni a természet szépségeire, óvóvédő magatartásukkal megbecsülik hazánk értékeit.
- Ragaszkodnak a csoporttársaikhoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez
- Igénylik a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását
- Türelmesen meghallgatják a felnőtteket és társaikat
- Érdeklődnek társaik iránt, meghallgatják őket, elfogadják, tolerálják a különbözőségeket, a sajátos tulajdonságokat.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikálnak.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát.

3.5. Konfliktuskezelés

A szociális készségek gyermekkorban fokozatosan alakulnak ki és az életünk során ennek a terület kialakulása tart a legtovább. Az óvodai konfliktusok kialakulása gyakran a gyermek szociális fejlettségének, kapcsolatteremtő készségének hiányosságaiból adódnak. A konfliktusmegoldó készség, a sikeres társas kapcsolataink, eredményes cselekedeteink és kiegyensúlyozott lelkivilágunk egyik fő pillére. A gyermeki közösségben való részvétel fejleszti a mások iránti érdeklődést, másrészt lehetőséget ad a versengésre. Ez természetesen összeütközésre ad alkalmat, törekszünk a legjobb megoldásra. Arra biztatjuk a gyermekeket, hogy konfliktusaikat lehetőség szerint próbálják meg egymás között megoldani.

Célunk:

- A gyermekek szociális képességeinek lehető legpozitívabbá formálása.
- A kapcsolatteremtő képesség hiányosságainak csökkentése.
- Sajátítsák el a gyerekek a vereségmentes problémamegoldás technikáit, erősödjenek társas kapcsolataik, empátiás készségük.

Feladataink:

- Önálló konfliktusmegoldásra ösztönzés, saját tapasztalatok megélésére törekvés.
- A kialakult konfliktusnál csak szükséges esetben szólunk bele a megoldásba.
- A szociális készségek fejlesztése, alakítása változatos eszközökkel (pl: mese, báb, drámajáték).
- Pozitív példaadás a mindennapokban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus, lehetőleg feszültségtől mentes légkör megteremtése.
- Különböző technikákat közvetítünk a gyerekek számára, mutassuk meg azokat a viselkedésmódokat, amelyeknek segítségével a jövőben elkerülheti, illetve megfelelő módon kezelni tudja problémáit, konfliktusait.
- Sajátítsuk el a gyerekekkel a vereségmentes problémamegoldás technikáit, erősödjenek társas kapcsolataik, empátiás készségük.
- Támogassuk a gyermek bizalommal és tapintattal konfliktusmegoldásaira irányuló kísérletében
- Nagyon pontosan körülhatárolt viselkedésmintát nyújtsanak

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek alkalmassá válik a kisebb konfliktusok önálló megoldására.
- Kompromisszumra képessé válik a gyermek.
- Különbséget tud tenni pozitív és negatív viselkedési forma közt.
- Esetenként meggyőzhető logikus érvekkel.
- Elviseli és megbirkózik a konfliktusok okozta sérelmekkel.

Feladataink az SNI-s gyermekek nevelésében:

- A szokásrend kialakításánál legyünk figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekek képességeire is.

- Segítsük a gyermeket abban, hogy megértse, elfogadja a csoport szokás és szabályrendszerét.
- Az állapotához igazodó elvárásokat támasszunk felé, növeljük önbizalmát.
- Segítsük társas kapcsolataik alakulását.

4. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

Hagyományaink az óvodai élet mindennapjaitól kiemelkednek. Ünnepeink külsőségekben és tartalmukban olyan visszatérő élményeket jelenthetnek gyermekeinknek, amelyek erősítik közösségi érzésüket olyan élmények biztosításával, amelyek az én tudat mellett a magyarság tudatát is alapozzák. Az ünnepre való készülődés a gyermek korának, képességeinek megfelelően közös tevékenység, melyben együtt tervezünk, szervezünk.

Célunk:

- Célunk biztosítani a gyermekek számára a tevékenységeknek és a társas kapcsolatnak az a rendszerét, amelyben személyiségfejlődésük pozitív irányba mutat.
- A magyar nyelv szépségének, kifejezőképességének megismertetése.
- A magyar népi kultúra ápolása, a hagyományörzés korosztálynak megfelelően •
Ünnepkörök

Feladataink:

- Közösén készülni az ünnepekre
 - Az ünnep fényét emeli az alkalomhoz illően feldíszített óvoda.
 - A programok erősítsék a gyermekekben a hagyományok tiszteletét, az összetartozást, a közösségi érzést, az egymásra való odafigyelést.
 - Könnyítsük meg a beilleszkedés folyamatát.
 - A kulturális identitás, társadalmi integrálás, a magyar nyelv használata, tolerancia a másság megismerésében.
 - Közös élményszerzés biztosításával ünnepek, hagyományok megismertetése életkori sajátosságokhoz igazítva
 - A hagyományok ápolása közben az együttjátzás, együtt munkálkodás, tervezgetés tegye örömtelivé a várakozás időszakát.

- Érezzék a gyermekek a hétköznapi és az ünnepnapok váltakozását, ritmusát, éljék át a hagyományos ünneplést a népszokások megismerése által. A szokások újraélesztésével törekedni kell arra, hogy hiteles hagyományt adjunk át.
- erkölcsi tulajdonságok fejlődését a szokásrendszer megállapítását segítjük.

Feladataink az SNI-s gyermekek nevelésében:

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel közös élmények megélése. Tükröződik irántuk a megértés, elfogadás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség. Közös tevékenységekkel segítjük a gyermekek közösségi érzésének erősítését, erősítsük az összetartozás érzését, az egymásra való odafigyelést.

5. AZ ANYANYELVI és ÉRTELMI FEJLESZTÉS és NEVELÉS

A nyelv, az anyanyelv gyermekeink személyiségének lényeges formáló tényezője, mely segíti a gyermeket a környezetbe való beilleszkedésben, az életformák, a viselkedési szabályok megismerésében, így a szocializáció folyamán az anyanyelv a környezettel való érintkezés, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszközévé válik.

Nyelvi fejlődésüket pozitívan befolyásolja a gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, választékosan kifejező nyelvi magatartásunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Célok:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés elsősorban magyar irodalmi műveken keresztül
- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, ehhez megfelelő nyugodt kommunikációs tér biztosítása
- Olyan hangulat megteremtése, amelyben a gyermekek egymás közötti kommunikációja erősödhet, elmondhatják élményeiket és bátran kérdezhetnek. Mintaadás a felnőttek helyes beszédkultúrájával
- A gyermekek váljanak alkalmassá szűkebb és tágabb környezetükben egyaránt a kapcsolatfelvételre, kommunikációra, önkifejezésre, beszédük legyen érthető, nyelvtanilag helyes, választékos

Feladatok:

- A gyermekek nyelvi kompetenciáinak, általános ismereteinek feltárása
- Elfogadó, biztonságot nyújtó, beszélő környezet megteremtése, példaértékű kommunikációval
- A gyermekek biztonságos önkifejezésének, kommunikációjának megalapozása
- A beszéd formai és tartalmi elemeinek gazdagítása, szókincsbővítés
- Együttműködés a szülőkkel, gyógypedagógussal, munkatársakkal
- Az egyéni képességeknek megfelelő, differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és kiemelkedően fejlett gyerekekkel
- az SNI-s gyermekek nevelésében, olyan nyugodt légkör kialakítása, ahol fejlődik a gyermek beszédkedve, beszédértése, szakemberek bevonásával az anyanyelvi készségek, képességek fejlesztése.
- Irodalmi élmények nyújtása
- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek fejlesztése egyéni bánásmóddal, beszélgetéssel, párbeszéddel
- Hallási, beszédhallási figyelem, észlelés fejlesztése

A fejlesztés várható eredményei:

- Érthetően, folyamatosan, összefüggő mondatokkal képesek kifejezni önmagukat
- Igénylik a mesét, szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- Képesek türelmesen végighallgatni beszélőtársuk mondanivalóját, párbeszédet folytatni.
- Életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni magukat
- Választékosan fejezik ki magukat
- Türelemmel végig hallgatják mások mondanivalóját
- Ismerik és használják a metakommunikációs jeleket
- Érzelmeiket, gondolataikat ki tudják fejezni
- Képesek a hangok észlelésére, helyes képzésére, a szavak megfogalmazására, mondatok alkotásra
- Tisztán, artikulálva beszélnek

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

6.1. Az óvodai csoportok száma, megoszlása, alakításának szempontjai

A Székhely óvodában 6, a telephelyi óvodában 2 vegyes életkorú csoport működik.

Engedélyezett létszám: 158 fő + 45 fő

A kihasználtság évek óta 100% körül mozog

Fontosnak tartjuk a *nyugodt, szeretetteljes légkör*, és a *gyerekek közötti együttműködés* kialakítását. Ennek alapja az, hogy a gyermekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illetik meg. Nem zavarhatják egymást, nem lehetnek egymás terhére. A nagyobbak, ha akarnak, segíthetnek a kisebbeknek - s hogy akarjanak, erre mi óvodapedagógusok motiváljuk őket - ugyanakkor a segítség nem kötelező számukra és nem jelenti a kisebbek kiszolgáltatását. Óvó, védő szeretet, az összetartozás érzését erősítjük a gyermekekben.

6.2. Az óvoda nyitvatartási rendje

Az óvoda 5.30-16.30-ig tart nyitva, az óvodahasználók igényei alapján a fenntartó egyetértésével módosítható.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

6.3. Munkaidő beosztás

A csoportban az óvónők váltásban dolgoznak. A székhelyen 2 hétig délelőtt, 2 hétig délután, a telephelyen heti váltásban. Ez a szabály rugalmas, ha a csoport folyamatos tevékenysége megkívánja, módosulhat a beosztás. Az óvodapedagógusok munkaidejének kezdete és vége lépcsőzetes.

6.4. Óvodai napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

- ❖ Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
- ❖ A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

- ❖ Figyeltünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- ❖ A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakították ki, az itt leírtak, csak az általános érvényű időkereteket szabják meg.
- ❖ A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változik a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.
- ❖ A napirend szolgálja a gyermek számára megnyugtató ritmust, de a csoportok napi tevékenysége változatos, színes.
- ❖ A játékos foglalkozások szervezése indulhat a gyermek és a pedagógus kezdeményezéséből és történhet kötött formában is.
- ❖ A pihenés ideje a gyermek szükségleteihez igazodik, és nem jelent alvási kötelezettséget.

5.30-6.30	Összevont csoportban gyülekező, ügyelet, szükség szerint pihenés, játék
6.30-8.30	Játék, ráhangolódás az óvodai életre, reggeli, előtte-utána testápolási teendők
8.30-11.30	Játék, játékos foglalkozások, (kötött, kötetlen formában) ismerkedés a szűkebb és tágabb környezettel. Levegőzés, mozgásos játékok
11.30-15.00	Ebéd, pihenés, uzsonna, előtte-utána testápolási teendők
15.00-16.30	Játék a szülők érkezéséig, ügyelet

6.5. Hetirend

A **heti rend** elkészítésének javasolt szempontjai:

- segítse elő a folyamatosságot, a rendszerességet és a nyugalmat a csoportokban, – verselés-mesélés és a mindennapra tervezett mozgás.

- A heti terv elkészítésénél figyelembe vesszük az előző hét eredményeit, valamint a gyermekcsoport aktuális állapotát.
- A heti tervben a napi tevékenységek felcserélhetők, a témák rugalmasan változtathatók a spontán lehetőségek függvényében.

7. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A nevelőmunkát az óvoda nyitva tartása alatt óvodapedagógusok végzik.

Személyük minta a nevelésben. A testületre jellemző a természet-, az egészséges életmód-, a sport szeretet és a kreativitás. A nevelő testület tagjai hatékonyan tudnak együtt dolgozni.

Magatartásukat az elfogadás, a tolerancia és a kezdeményezőkészség jellemzi.

Az elmúlt években a továbbképzési terveket a kiemelt feladatainkra koncentrálnak állítottuk össze.

MEGNEVEZÉS	ARANY /fő/	JÓKAI /fő/	ÖSSZ.
PEDAGÓGUSOK SZÁMA			
Igazgató	1	-	1
Igazgató-helyettes (telephelyen)	-	1	1
Óvodapedagógus	12	3	15
PEDAGÓGUS. ÖSSZ.	13	4	17
NEVELÉST SEGÍTŐK.			
Pedagógiai asszisztens	1	1	2
Dajka	6	2	8
KISEGÍTŐ DOLGOZÓK			
Óvodatitkár	1	-	1

KÖZALK. SZÁMA	21	7	28
----------------------	-----------	----------	-----------

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Minden pedagógus felsőfokú óvónőképzőt, vagy főiskolát végzett.

A hétvéenkénti kötelező továbbképzésen minden pedagógus részt vett.

Szakvizsgával rendelkeznek: 7 fő

Programunk megvalósításához a személyi ellátottság megfelelő.

8. AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

A tárgyi feltételek bemutatása telephelyenként történik.

Kidolgoztuk az óvodára a minimális eszközjegyzék előírásainak megfelelően a szükségleteket. A beszerzéseket ütemeztük, ill. az anyagi erők függvényében folyamatos a beszerzés. A minimális eszköz jegyzék az intézményben megtalálható.

A program megvalósításához a tárgyi feltételek pillanatnyilag megfelelőek, a törvényi előírások betartásához a fejlesztés szükséges.

A pedagógiai munkánk megvalósulását segítik a következők:

- Világos, esztétikusan berendezett csoportszobák.
- Tágas, zöld udvar, gyümölcsfákkal
- Tornaterem illetve tornaszoba

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodaépület és az udvar - a helyi adottságokat figyelembe véve – megfelelően szolgálják a gyermekek egészséges és biztonságos óvodai életét.

Az óvodapedagógusok, a dajkák és a szülők lelkes segítségével nagyban hozzájárulnak az óvoda szépítéséhez, a tárgyi feltételek javításához. A nevelőtestület folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat, lehetőségeket.

A gyermek fejlődő személyiség, testi és lelki szükségletei vannak. A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

9. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, A CSOPORTOK MUNKÁJÁT SEGÍTŐ DOKUMENTUMOK

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

a) Éves terv

Segíti az óvodai nevelés gyakorlati megvalósítását. A pedagógus a gyermekek szükségleteinek megfelelően, módszertani szabadságával élve készíti el, a tanév elején, az évszakok köré csoportosítva.

b) Csoportnapló

Vezetése papír alapon, vagy elektronikus úton is lehetséges. Tartalmazza a nevelési éven belüli feladatokat, a heti és napirend szerint megvalósuló tevékenységeket, a tervezett programokat, azok időpontját, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat, az értékeléseket.

c) Mulasztási napló

d) Anamnézislapok

A gyermek óvodába kerülésekor, a szülővel való beszélgetés alapján az óvónő tölti ki.

e) Az egyéni fejlettség mutatói

Vezetése folyamatos 3-7 éves korig

Pivók Lászlóné Gajdár Klára: Az óvodás fejlődését kísérő dokumentum

DIFER mérés

f) Egyéni fejlesztési terv

Az óvodapedagógus az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokból kiindulva készíti el a fejlesztésre vonatkozó terveket és szükség esetén módosítja.

10. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

„Nagyon fontos, hogy akik közvetlenül kapcsolatban állunk egymással, közősek legyenek a céljaink, össze tudjunk dolgozni, kölcsönösen segítsük egymást, hogy mindezek gyermekeink fejlődését, érdekét szolgálják.

„http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/Plyakezd_vodapedagogusok_tllkszleteV3/122_az_voda_bels_kapcsolatrendszer.html

10.1. A székhely óvoda és a telephely együttműködése

Az együttműködés területei: szakmai és gazdálkodási ügyek

Formái:

- vezetői megbeszélések havi rendszerességgel illetve szükség szerint
- továbbképzéseken, közös programokon való részvétel
- szakmai munkaközösségekben való aktív részvétel

- esetleges helyettesítések
- ügyeletek

10.2. A családokkal való együttműködés

Ahogy azt Trish Magee pedagógus is írja: „A gyermekeknek egészséges környezetre van szükségük, és a közösségben nem lehetnek egészségesek szülői támogatás nélkül”

Arra törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük a nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Törekszünk arra, hogy összhangban legyen a családi és az óvodai nevelés, hiszen „Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését”.

Érdeklődünk a szülők véleménye iránt és igényeiket, elvárásait igyekszünk figyelembe venni, (amennyiben az értékrendünkbe beilleszthető) hogy azzal is növeljük óvodánk működésének hatékonyságát, így az óvodai programokat is a szülők bevonásával szervezzük. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget.

. Együttműködésünk alapelvei:

- az óvodapedagógus támasza és segítőtársa a szülőnek gyermeke nevelésében,
- nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira, azok teljesítését komolyan veszi, mérlegeli,
- az óvodapedagógus minden egyes családdal külön is együttműködik, keresi a kapcsolatépítés hatékony módszereit,
- az óvodapedagógus tiszteletben tartja a szülőket a nevelési eljárásaik finomításában.

Intézményeinkben a családokkal való kapcsolattartás formái változatosak:

Beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele.

- Összevont- és csoport szülői értekezletek.

- Egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadásokat szervezünk olyan témákban, amelyek kapcsolódnak a nevelési értekezleteink témáihoz.
- **Beszoktatás**
- **Napi találkozások**
- Szükség esetén családlátogatások: családi nevelési szokások megismerése.
- Fogadóórák
- Egyéni esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetés után.
- Nyílt napok
- Közös ünneplések, az ünnep előkészítő szakaszában közös játszóházak, ahol a szülőkkel közösen készítünk ajándékokat, díszítő elemeket, ezáltal pozitív mintát biztosítunk a családoknak
- Családi hétvége, kirándulási, sportolási lehetőségek felkínálása.

Kapcsolattartás a kiemelt figyelmet igénylő, SNI gyermekek szüleivel:

A sajátos nevelési igényű gyermek családjával való kapcsolat kialakításában az alapelveink fokozatosan kell, hogy érvényesüljenek. Az empátia, az elfogadás, az inklúzió fontos eleme a kapcsolatnak. A családokat segítenünk kell, hogy gyermekét elfogadja és mindent megtegyen annak érdekében, hogy fejlődjön önmagához képest. Ösztönözzük a szülőket, hogy a közös programokban ők is részt vegyenek.

10.3.Szülői szervezet

A szülői munkaközösség figyelemmel kíséri a gyermeki és szülői jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. Az óvoda vezetőjétől joguk van tájékoztatást kérni a gyermekek csoportját érintő bármely kérdésben. Képviselőjük tanácskozási és véleményezési joggal részt vehet a nevelőtestületi értekezleteken.

10.4. Pedagógiai szakszolgálat intézményei

Nevelési tanácsadást, logopédiai ellátást, korai fejlesztést nyújtanak a gyermekek számára. A szolgálat pszichológusai, gyógypedagógusai, logopédusai a különböző részképesség zavarokkal küzdő, beszédhibás, magatartászavaros gyermekek nevelését speciális

szakismeretekkel segítik. Középső csoport végén vagy nagycsoport elején szűrik azokat a gyerekeket, akiknél tanulási nehézség jósolható. A csoportokban dolgozó óvónők a fejlődésükben megrekedt vagy elmaradt gyerekeket fejlesztő foglalkozásaikra küldik vagy útmutatásaik alapján, fejlesztő foglalkozásokat tartanak.

Aki adott év augusztus 31-én betölti a hatodik életévét, annak kötelező iskolába mennie.

A szülők ez alól természetesen továbbra is kérhetnek felmentést azon év január közepéig, amikor a gyermeke betölti a hatodik életévét.

Szakszolgálatok:

- Logopédiai szakszolgálat
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat
- Családsegítő központ
- Gyermejjóléti szolgálat

10.5. Iskola

Az óvoda - iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskolák megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetünkben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő - és megtartó kapcsolatra törekszünk. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok, folyamatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos nevelőknek, pedig lehetőséget adunk, hogy a leendő iskolásokat meglátogassák az óvodában

- Szülői értekezleten: a leendő első osztályos nevelők tájékoztatják az iskolába készülõ gyermekek szüleit pedagógiai elképzelésükrõl, az iskolába lépés teendõirõl
- A gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek az iskolai környezettel, részt vesznek a rendszeresen szervezett „iskolakóستولگató” foglalkozásokon.
- Közös rendezvények, az iskolások ajándékműsorral kedveskednek az óvodásoknak
- Folyamatos kapcsolattartás az alsó tagozatos tanítókkal

10.6.Bölcsõde

Óvodába lépés elõtt, a tavaszi nyílt napok keretében a bölcsõdéseknak lehetõséget biztosítunk, hogy ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek leendő csoportjukkal, óvó nénijükkel. Az óvoda „Csalafinta” bábcsoportja elõadással kedveskedik a kicsiknek.

A gondozónõkkel lehetõségünk van egy - egy gyerek személyiségérõl beszélgetni, feljegyzéseikbe bepillantani. A bölcsõde, mint az óvodába lépés elõtti intézményes nevelés színtere, sok információt adhat a gyermek fejlõdésérõl.

10.7. Fenntartó - Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását, együttműködés jellemzi.

Formái:

- az óvodavezetõ folyamatos napi kapcsolata az önkormányzat humán irodájának vezetõjével, oktatási-nevelési referensével
- az óvodavezetõ kapcsolata az óvodai életet érintõ témákban a szakirodákkal
- értekezletek, megbeszélések
- óvodai rendezvényeken való részvétel
- hatékony, egymást segítő kapcsolat fenntartása a terület önkormányzati képviselõivel

Így közvetlen az óvoda képviselete és az információáramlás

10.8. Közművelődési intézmények

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk. Városunk közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, nevelési programunkat szolgálva használjuk fel.

Közművelődési intézmények:

- Jászai Mari Színház –Népház (vers-mese, anyanyelvi nevelés)
- Puskin Művelődési (vers-mese, anyanyelvi-, zenei, vizuális nevelés)
- Vértesszőlős Agorája (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés, zenei nevelés)
- Szlovák Ház (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés)
- Könyvtárak (vers-mese, anyanyelvi nevelés)

Formái:

- színházlátogatások, kiállítások látogatása
- gyermekműsorok
- könyvtárlátogatások: gyermekfoglalkozások
- Népmese Pont látogatása

10.9. Egészségügyi szervek

Védőnő, orvos, fogorvos,

Formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések
- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek
- tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálata
- évente fogászati szűrés
- védőnő által végzett tisztasági szűrés

10.10. Család és gyermekjóléti központ

Rendszeres a kapcsolattartás a szociális segítő munkatárssal. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.

Formái:

Konzultáció
Eset megbeszélés
Hospitálás

10.11. Szlovák Kisebbségi Önkormányzat

A kapcsolattartást leginkább egymás kölcsönös segítése jellemzi.

10.12. Társintézmények

- Városi óvodákkal
- A kistérség óvodáival
- Külhoni magyar óvodával

Formái:

- kapcsolatépítésre való törekvés
- lehetőség szerint szakmai kapcsolattartás

10.13. Külhoni magyar óvodák

Kapcsolatépítés és – lehetőség szerint – kapcsolattartás Kárpát-medencei, elsősorban magyar nyelvű szlovák óvodákkal

10.14. Szakmai szervezetek

Óvodavezetők munkaközössége

A kapcsolattartás formái: havi rendszerességgel munkaközösségi megbeszélések

11. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI

Nevelőmunkánk során kulcsfontosságú szerepet kapnak az óvodai hagyományok és ünnepek.

Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézzük a néphagyományokat.

Fontosnak tartjuk az ünnepek „előkészítését”, hiszen ezek jó alkalmat adnak a közösségi érzés alakítására és a gyermekek közötti együttműködésre. A közösségi tevékenységeket a gyermekek a csoport – és az óvodai ünnepek alkalmával gyakorolják a legteljesebben. Egyre gyakrabban ünneplünk együtt a szülőkkel, a közösen átélt élmények még színesebbé teszik azokat, s mély nyomokat hagynak a gyermekekben.

- Fő célunk az óvodai életbe szervesen beilleszkedő hagyományok ápolása
- Az ünnepek, az ünnepi előkészületek épüljenek be az óvodai nevelőmunkába, a mindennapi élet ritmusába, az óvodai életbe
- A gyermekek ne érezzék kényszernek az ünnepi készülődést

Csoportünnepek:

- a gyermekek születésnapja
- Adventi készülődés
- Anyák napja
- évzáró
- nagycsoportosok búcsúztatója
- egyéb alkalmi ünnepek

Óvodai ünnepek:

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Gyermeknap
- Márton – napi lámpás felvonulás
- Mihály nap
- „Szöszmötölők”

Jeles napok, „zöld napok”:

- Takarítási világnap (szeptember 23.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Egészség világnap (április 8.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)
- Környezetvédelmi világnap (június 05.)

Nemzeti ünnepeink:

- Március 15.
- Június 4.

Egyéb ünnepeink, hagyományaink:

- Nyílt napok
- Nyílt napok leendő óvodásaink számára
- Kihívás napja
- gyermeknap

12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene énekes játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

12.1. Játék

Az óvodáskorú gyermek legfontosabb, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Kiemelt jelentősége a napirendben is mutatkozik. A játék a gyermek önként választott szabad tevékenysége.

Célok:

- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte, amivel utánozható mintát ad a játéktevékenységre, szükség szerint bevonható, segítő vagy kezdeményező társ marad. (természetes óvónői magatartás,)
- Indirekt játékirányítás
- Folyamatosan sok-sok lehetőség biztosítása a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik

Feladatok:

- Megfelelő élmények biztosítása a különböző játékformákhoz
- Nyugodt légkör biztosítása, az együttlét alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása, hogy kapkodás nélkül, elmélyülten játszhasanak
- Megfelelő időkeretek biztosítása. A napirendben a játékra kell a legtöbb időt fordítani
- Megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is
- Az életkornak megfelelő eszközök biztosítása

A fejlődés várható eredménye:

- Alkalmazkodnak a játékszabályokhoz
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait
- Képesek játékhelyzeteket létrehozni
- Önállóan tudnak szervezni, szerepet osztani és az eszközöket megválasztani vagy létrehozni
- Szoros baráti kapcsolatok alakulnak ki

12.2. Verselés, mesélés

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő

kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A vers, a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra, megfelelő viselkedésformákra tanít, segíti a világ megismerését.

Az irodalmi anyag legjelentősebb jelentős részét magyar népi mondókák, ringatók, népmesék alkotják.

Célok:

- A mesélő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolaton keresztül érzelmi biztonság nyújtása
- A mesék hallgatásával, feldolgozásával, kijátszásával a szorongás oldása
- Az anyanyelvi kódok helyes elsajátításának segítése
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése, szókincsfejlesztés
- A beszédkezdő felkeltése, megerősítése
- A sorrendi /szeriális/ felfogás és kivitelezés erősítése
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése
- A könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása

Feladatok:

- A meghitt légkör megteremtése
- Mindennapos verselés és mondókázás a magyar gyermekköltészetre és a dajkai hagyományokra építve
- Hetente legalább egy kötelező mesét tervezünk a délelőtti folyamán, amelyet minden gyermek közösen hallgat meg
- A hangulatot - harsány eljárások nélkül, mesehallgatásra utaló, ismétlődő - szokásokkal kell a mesélőnek megteremtenie /pl. Mesesarok használata vagy meseházikóban a gyertya lángja hívogat stb./
- A mondókát, verset többnyire cselekvés, mozgás, játék közben az adott tevékenységhez kapcsolódóan ismertetjük meg a gyermekkel. A természet változásai, az állatok megfigyelése, az udvari játék megfelelő alkalom lehet rá
- Szükséges, hogy az óvónő verskészlete megfelelő legyen
- Nem a megtanítás, hanem az élményadás a cél
- Élő mesemondással közvetítjük a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveket
- Elősegítjük a gyerekek önálló elképzeléseinek megvalósítását, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket

- Lehetővé tesszük, hogy mese vagy más élményeiket dramatizálással, bábozással, vagy rajzban bármikor kifejezhessék. Ehhez biztosítunk többféle anyagot, maskarát, állandó helyen tartva, bármikor elérhetően
- Színházi, bábszínházi élményeket biztosítunk

A fejlesztés várható jellemzői óvodás kor végére:

- Várják, kérik a mesemondást, maguk is szívesen segítenek a mesemondás – hallgatás feltételeinek megteremtésében illetve kialakításában
- Figyelmesen, érdeklődéssel végig hallgatják a mesét, miközben tekintetükön, arckifejezésükön láthatóvá válik, hogy belső képzeleti képek segítségével követik a mese fonalát
- A folytatásos versek, mesék szálait össze tudják kötni
- Képesek koruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére
- Szívesen beszélgetnek - mondják el élményeiket - nevezik meg kedvenc meséik szereplőit
- Ismernek néhány mondókát, mesét, verset
- Spontán módon is szívesen mondogatnak ritmikus vidám szövegeket, versikéket, ismert vagy kitalált meséket
- Meseélményeiket beleviszik játékukba - ismert mesemotívumok, szereplők felhasználásával báboznak, dramatizálnak mesét
- A megismert szavak jelentését ismerik, átemelik az aktív szókincsükbe
- Igényük van a hallott irodalmi művek újra hallgatására, vagy újabbak megismerésére
- Szeretik, óvják a könyveket - tudnak bánni velük

12.3. Ének, zene, énekes játék, tánc

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a népi énekes játékok, tánclépések gyakorlása a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Célok:

- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése
- A gyermek zenei élményhez juttatása az óvónő és a gyermek egyéni, társas vokális illetve hangszeres zenélésén keresztül
- Társas együttlét fontossága, közösségi élménynyújtás
- Zenei készségek, képességek kialakítása, fejlesztése/ mint ritmusérzék, zenei hallás,

zenei emlékezet, kreatív zenei kedv/

- Mozgás - testtartás dalhelyzethez való igazításának megalapozása /kiemelten egyensúlyérzék/
- Zenei élményen keresztül a magyar nyelv ritmikájának, dallamának, hangsúlyainak megéreztetése
- A magyar népi kultúrához / népi játékok, néptánc/ illetve a hagyományokhoz kapcsolódó dalok, a szomszéd és más népek dalai, valamint műzenei, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés
- A készségek komplex fejlesztésén keresztül a gyermek esztétikai érzékének fejlesztése

Feladatok:

- 3 - 4 éves korban legfontosabb az éneklés hangulatának, az együttesség örömének megéreztetése / saját testén, mozgásán keresztül/ és megszerettetése, a készségek csiszolása mindennapi, spontán formában
- 5 - 7 éves korban szükséges a zenei képességek / kiemelten a ritmusérzék és hozzá kapcsolódó egyensúlyérzék, illetve zenei hallás/ rendszeres és következetes fejlesztése, melynek formái egyéni, páros, kis csoportban történő vagy egész csoportot átölelő is lehet
- Változatos térformákkal való ismerkedés, a néptánc alaplépéseinek megismertetése, gyakoroltatása
- Magyar hagyományok, szokások felelevenítése, dalanyag bemutatása
- Ünnepekhez kapcsolódó népdalok, műdalok, játékok megismertetése
- Tevékenységekben, játékban adódó spontán helyzetek kihasználása

A fejlesztés várható eredményei:

- Tudjon természetes tempóban járni, tempót tartani
- Érezze az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és fejezze ki cselekvéssel is /taps, ritmushangszerek/
- Különböztesse meg és reprodukálja a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély fogalom párokat
- Ismerje fel a dallammotívum alapján a hallott dalt, zenei és zörej hangokat, hangszerek hangját

- Törekedjen a tiszta éneklésre
- Énekeljen vissza dallamokat
- Énekeljen felelgetős dalt társaival vagy a csoporttal
- Próbálkozzon dallamrögtönzésekkel, találjon ki játékot, mozgást dallamokhoz
- Tudjon egyszerű, táncos mozgásokat végezni helyes testtartással
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget /kör, csigavonal, kapu/
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét
- Tudjon az ünnepi alkalmakhoz és a hagyományokhoz kapcsolódó dalokat, játékokat

12.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás különböző formái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlődésének.

Alaptevékenység, mint a játék. A tárgyi világ megismerésén, feldolgozásán, újra alkotásán keresztül alakul ki a gyermek sajátos vizuális kifejezőmódja, a vizuális közlő nyelv.

Célok:

- Belső képek gazdagítása, képi gondolkodás fejlesztése
- Népi kismesterségekkel való ismerkedés
- Kreativitás fejlesztése
- Változatos technikák és eszközök megismertetése
- Az érzékszervek aktivizálásán keresztül megismerő folyamatok fejlesztése
- Szenzoros koordináció tökéletesítése
- Esztétikai érzékük, igényességük, szép iránti igényük kialakítása

Feladatok:

- Nyugodt légkör biztosítása, az ábrázoló tevékenység állandó helyének megteremtése
- Több technikai lehetőséget kínáló eszköz tárolása nyitott polcon a mindennapi ábrázoláshoz
- Tudatosan tervezett, komplex foglalkozások keretein belül is motiválunk az ábrázolásra, időnként témaadással segítjük a vizuális látásmód alakulását
- Ünnepekörökhöz kapcsolódó, szülőket is bevonó játszóházak szervezése
- Többféle anyaggal való megismertetés

- Eszközök használatának megismertetése
- Technikai alapok megismertetése
- Szokások kialakítása
- Élménynyújtás
- A gyerekek spontán alkotásainak figyelemmel kísérése, amely a további tervezés alapja
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása
- A tehetségek bátorítása

A fejlesztés várható eredményei:

- Ismereteik, gondolataik, élményeik kifejezésére örömmel, bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit
- Vizuális kifejezőmódjuk változatos
- Tudnak kiemelni megkülönböztető jegyeket
- Ismerik és használják a különböző technikákat
- A megismert technikák és eszközök alkalmazásával kreatívan tudnak a játékuhoz kiegészítő elemeket készíteni

12.5. Mozgás

A 3 - 7 éves korosztály, mozgás - és szellemi fejlődése szoros kölcsönhatásban áll egymással. Ezért a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődéséhez hangsúlyosan fontos a mozgásfejlesztés, ami az óvodánkban kiemelten kezelt feladat.

Célok:

- A spontán mozgáslehetőségek és a szervezett mozgásformák biztosítása
- A mozgásöröm felkeltése, a kevésbé ügyes bátortalan gyermek számára is
- A mozgásigény kielégítése
- A testi képességek fejlesztése / pl.: erő, ügyesség, állóképesség /
- Alapvető mozgásformák elsajátíttatása / járás, futás, rendgyakorlatok, gimnasztika, egyensúlyozás, ugrás, labdagyakorlatok/
- Mozgáskoordináció alakítása
- Testséma, téri orientáció fejlesztése
- Egészséges testi növekedés elősegítése

- Erkölcsi, akarati élet fejlesztése
- Lehetőség szerint a nagycsoportos gyermekek vízhez szoktatása
- Felvállaljuk a mozgásszervi problémák /bokasüllyedés, hanyag tartás, gerincferdülés/ prevencióját, a tehetséges gyermekek gondozását

Feladatok:

- Lehetőség szerint minden nap szabad levegőn való tartózkodás, s ott spontán mozgáslehetőség biztosítása a gyermekeknek. A KRESZ pálya és a műfüves pálya adta lehetőségek kihasználása
- A gyermek spontán mozgásait egészíti ki az irányított mindennapi testnevelés
- Az óvónő a csoport napirendjéhez igazodva dönti el, hogy ennek idejét testnevelési játékokkal vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával tölti ki.
- Célzott feladatadást és intenzívebb mozgást tartalmazó, a korcsoporttól függően heti egy alkalommal, 20 - 40 percre szervezett testnevelés foglalkozások az óvoda tornatermében vagy az udvaron. Kötött formában, bontott vagy bontatlan csoportban.
- A természetes mozgások szabadban, változatos terepen való alkalmazásának biztosítása az óvoda udvarán és kirándulásokon / dombra, emelkedőre felmászás, lejtőn leereszkedés, lefutás, egyenetlen terepen való járás stb.

A fejlesztés várható eredményei:

- A gyermek sajátjává válnak a természetes mozgások / járás, futás, állás, ülés, csúszás, kúszás, mászás, dobás/
- Ezeket harmonikusan, összerendezetten végzi
- Ismeri az alapvető testnevelési vezényszavakat
- Ismer sok testnevelési játékot / futó, fogó, küzdő, szabályjáték/.
- Képes szabályok betartására, követésére, társra figyelésre
- Ismeri saját testét, a jobb és bal oldalt, a téri irányokat

12.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb környezete természeti, emberi, tárgyi viszonyairól. Lehetővé tesszük, hogy a természet felfedezése közvetlen érzékelés, észlelés útján történjen. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok

birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Célok:

- A gyermeket körülvevő világ tevékeny módon való megtapasztalása, megismerése, ebben az egyén helyének megélése
- A környezettudatos magatartás iránti érdeklődés felkeltése, tapasztalatszerzés elősegítése, az ember természettel szembeni felelősségének megéreztetése
- A gyermek „én képének” alakítása, testséma fejlesztése
- A természeti környezet szépségének megláttatása, emocionális kötődés kialakítása
- A társadalmi környezet, szorosabban vett emberi életünk színhelyeivel való megismerkedés, az ott használatos magatartásformák, udvariassági szabályok megtapasztalása, a társadalmi élet normáinak alapozása
- Megismertetni és megszerettetni a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit
- A környező világgal való ismerkedés során a különbségek, azonosságok megláttatása, a tárgyi világ tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak, téri elhelyezkedésének megtapasztalása, ítélőképesség, logikus gondolkodás fejlesztése

Feladatok:

- Az óvónő segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Természeti és társadalmi környezetünk minél sokoldalúbb megtapasztalásához biztosítson helyszíneket, törekedjen az ott megtapasztalható élmények kiaknázására, felfedeztetésére a gyerekek kíváncsiságára alapozva
- Az élmények csoportszobai feldolgozásakor a megtapasztalt dolgok közti összefüggések - okozati viszonyok megláttatása, a gyermekek egyéni fejlődési szintjéhez mért differenciált feladatadással
- A tapasztalatszerzések közben óvónői feladat a matematikai viszonyok, relációk, mennyiségek megláttatása, fogalmak kialakítása
- A matematikai kíváncsiság, érdeklődés felkeltése játékos formában
- Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges tapasztalatok megszerzése kötelező vagy

kötetlen foglalkoztatási formában

- Az óvodánk dolgozói számára fontos a fenntarthatóság és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége életmódjával és munkájával is pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján.
- A „hulladék nem szemét” elvet hasznosítjuk az újra felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.)

A fejlesztés várható eredményei:

- Tisztában van saját teste, személye és az őt körülvevő világ alapvető emberi, tárgyi viszonyaival, térbeli relációival
- Konkrét megtapasztalás révén ismeri a társadalmi és természeti környezet alapvető viszonyait
- Természeti és társadalmi környezetre nyitott, azt érdeklődéssel szemléli, érzékeny a körülötte történő dolgokra, mer kérdezni, arról véleményt formálni
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a környezettudatos magatartás alapjait
- Tisztában van a matematikai fogalmakkal, mennyiségekkel
- Alapvető matematikai műveletek elvégzésére képes (hozzáadás, elvétel, kiegészítés)

12.7. Munka jellegű tevékenységek

Az élet és közösségi élet egyik mindennapi jelensége, hogy ahhoz, hogy élni, létezni, működni tudjunk, bizonyos feltételeket létre kell hoznunk. Ehhez kell a munka, amely az élet velejárója, már óvodás korban is.

Cél:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését, saját és mások elismerésére nevel.

Feladatok:

- A játékos tevékenységek által fejlődjenek ki a gyermekek azon készségei, melyek során tudják önmagukat kiszolgálni.

- Közös tevékenységek, a munka során társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása.
- Jusszon el a saját személyiségével kapcsolatos munkakészség kialakulása után a közösség érdekében végzett munkáig.

Munka jellegű tevékenységek formái:

- a) önkiszolgáló munka
- b) mindennapi élettel kapcsolatos munka
- c) környezethez kapcsolódó munka

Az önkiszolgáló munkával kapcsolatos feladatok:

- megfelelő idő biztosítása, hogy a fokozatosság elve alapján saját ütemében fejlődjön az étkezés, öltözködés, testápolás területén
- ösztönzés az egyre önállóbb feladatvégzésre
- kialakítani az igényt az esztétikus, tiszta, rendezett, külső és környezet iránt

A mindennapi élettel kapcsolatos feladatok:

- játszóhely, terem, udvar rendbetétele
- étkezés alkalmával esztétikus terítés, majd az edények leszedése, rendteremtés
- naposi feladatok
- öltöző, mosdó, folyamatos rendbetétele /csap elzárása, ruházatok helyretétele/

A környezeti ciklushoz kapcsolódó munkák:

- ünnepi készülődés, valóságos sütés, főzés, ajándékkészítés, a csoportszoba takarítása, teremdíszítés
- tanulókkal kapcsolatos feladatok: gyűjtés, feldolgozás
- udvarrendezés, tisztántartás (levélgereblyezés, madarokról való gondoskodás)
- a szerszámokkal, eszközökkel kapcsolatos balesetvédelmi és higiéniai szabályok ismertetése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- a rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, szívesen végzik
- figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére
- a munka jellegű tevékenységek gyakorisága által bizonyos cselekvések szokássá válnak
- a szemét és a hulladékkezelés szokásukká válik
- megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát miközben

elemi fokon tapasztalatot szereznek munkaszervezésről, a célszerű sorrendjéről

- felismerik a segítségadás lehetőségeit
- munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük
- hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, egymás megoldását kölcsönös megértéssel és segítőkészséggel értékelik
- a közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához, ezek örömeihez, átéléséhez
- a tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit
- kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, a dolgozó ember iránti tisztelet

12.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A korai tanulás első nagy időszaka a mozgás és a beszéd fejlődésében a legnyilvánvalóbb. Kevésbé látványos, de nem kevésbé fontos az észlelés - érzékelés /percepció/ fejlődése. Nem túlzás azt mondanunk, hogy a mozgás és a percepció alapozza meg az értelmi fejlődés és a szocializáció valamennyi funkcióját. Ezeknek a céloknak az érdekében a mindennapi tevékenységekbe építve alkalmazzuk a „MOZGÁSKOTTA” módszert is, ami minden érzékszervre és agyi funkcióra kihat.

A mozgás és a játék a korosztály alapvető két tevékenysége, melyben a játék úgy foglal helyet, hogy keretét adja és tartalommal tölti meg a kisgyermek önálló tevékenységeit. Ez mutatója a fejlődés menetének, és ezért is kap hangsúlyos szerepet programunkban ez a hármas egység.

A gyermeki látásmód a gondolkodás kialakulásának kezdetén egocentrikus. Fontos, hogy az „én”-nel kapcsolatos tapasztalatok rendeződjenek el először, stabilizálódjon az én

tudat, ekkor kezdődhet az ismeretek hálójának kialakulása, azaz a negyedik, ötödik életév betöltése körül.

A korai tapasztalások halmaza akkor rendeződik el biztonsággal, ha a kisgyermek sokszor találkozik az információkkal. Helyzetmegoldó próbálkozásokkal kell megmérnie az ismeretek használhatóságát mindig más és más összefüggésekben.

A környezet tevékeny megismerésében, a játéktevékenységben az a legfontosabb, hogy észrevétlenül tanulja meg alkalmazni az információszerző stratégiákat és rendezni a tapasztalatokat. Közben alkalmazza a gondolkodási műveleteket. Keresi az azonosságokat, különbözőségeket, csoportosít, konkretizál, általánosít. Ezek segítik a későbbiekben oly fontossá váló absztrakció kialakulását.

Ahogy tökéletesedik az észlelés a gyermek számára mind érthetőbbé válik a világ. Cselekvéses, képi és szimbolikus úton rendeződik az egészé, gondolkodássá, viselkedéssé.

Célok:

- Az ismeretszerzéshez való viszony pozitív maradjon. Így a gyermek a tanulás folyamatában motivált marad, és a későbbi tanulási nehézségek és a beilleszkedési zavarok is megelőzhetőbbé válnak.
- A gyermekek legyenek nyitottak, érdeklődők, az ismereteket örömmel fogadják be
- Növekedjen állóképességük, erőfeszítésekre is képesek legyenek
- Ismerjék meg, és gyakran éljék át a teljesítmény örömét
- A gyerekek alkalmassá váljanak, iskolai tanulmányaik megkezdésére
- Testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére törekvő, kooperációra képes, kreatív, érzelem gazdag személyiség alakítása
- A célok megvalósítása programunk előző fejezeteiben részletesen szerepel
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez megfelelő eszköz és a szabad választás lehetőségének biztosítása

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A beiskolázás az életkor figyelembevételével

mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre, melynek kivizsgálása a szülő kérésére történhet.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki, értelmi és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika (vonalvezetés, fűzés, varrás, gombolás, kötés, helyes ceruzafogás, a kéztőcsontok becsontosodása bekövetkezik, Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére egyre inkább kiegyensúlyozottá válik, egyre nagyobb gyakorisággal jelenik meg az érzelmi tarosság növekedése, szociális kapcsolata kiteljesedik, fokozódik az érzelmek felett való uralkodás képessége.

Az értelmi szinten egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolábea lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A BTM-es gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.